

A ROMÁNIAI MAGYAR NYELVŰ FELSŐ-KÖZÉPFOKÚ OKTATÁS INTÉZMÉNYRENDSZERE MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK

INTÉZMÉNYRENDSZEREK: INTÉZMÉNYTÍPUSOK

A romániai alapoktatási intézmények alatt a felsőfokú intézmény előtti oktatási intézmények rendszerét értjük, amely koréveknek megfelelően több oktatási nevelési szint és forma szerint strukturálódik.

Korévek	Nevelési, oktatási szint	Megjegyzések
0–3 év között	bölcsőde	nem kötelező
3–6 év között	óvoda	nem kötelező
6 éves kortól	elemi oktatás – előkészítő osztály és 1-4. osztály	kötelező
10 éves kortól	alsó középfokú oktatás (románul <i>gimnaziu</i>) – 5-8 osztály	kötelező
14 éves kortól	felső középfokú oktatás	a 9. és a 10. osztály kötelező (18 éves korig)
	líceum (románul <i>liceu</i>) • elméleti szakágazat – 9–12. osztály) • speciális szakmai szakágazat – 9–12./13. osztály • technológiai szakágazat – 9–13. osztály	
	szakoktatás – 9–11. osztály	
Nem korhoz kötött	Kisegítő speciális iskola, más, egyetem előtti oktatáshoz kapcsolódó intézmény (módszertani központok, tanulók háza, stb.)	

A felsőközépfokú oktatást nyújtó intézmények a klasszikus elméleti oktatást nyújtó líceumok, kollégiumok, érettségit vagy csak szakképzést nyújtó szakközépiskolák, illetve a vokacionális (művészeti, sportolói, teológiai szakoktatási) intézmények. Egy intézmény nyújthat csak egy típusú szolgáltatást (például 9-12 osztályosok számára elméleti szakirányú képzést), de kombinálhatja a különböző típusú, jellegű oktatási szolgáltatásokat (elméleti szakágazata és szakoktatás). Az intézménytípus/szakirány rámutat a felleltározott intézmények ilyen irányú profiljára.

Az adatbázisba belekerült minden olyan intézmény, amely magyar nyelven is nyújtott legalább egy felső-középfokú oktatási programot, fenntartott legalább egy magyar tannyelvű osztályt

MAGYAR VAGY VEGYES ROMÁN MAGYAR TANNYELV

Az oktatási intézményeket a tannyelv szerint leegyszerűsítve osztályoztuk, elkülönítve a csak magyar illetve a vegyes, többnyire kettős román-magyar tannyelvű intézményeket. Néhány esetben a vegyes jelentheti a német nyelvű osztályok jelenlétét is. De tekintettel a nagyon kevés ilyen esetre nem jelezzük külön ezeket.

OKTATÁSI INTÉZMÉNY TÍPUSA. SZAKIRÁNYOK

A felsőközépfokú oktatást nyújtó intézmények kapcsán már jeleztük, adott intézmény nyújthat csak egy típusú szolgáltatást (például 9-12 osztályosok számára elméleti szakirányú képzést), de kombinálhatja a különböző típusú, jellegű oktatási szolgáltatásokat. Az intézménytípus/szakirány rámutat a felleltározott intézmények ilyen irányú profiljára. Ez esetben két dolgot szükséges jeleznünk. Az első az, hogy az oktatási típusra, szakirányra vonatkozó címkéket a hozzáférhető adatbázisokból vettük (lásd alább!). Annnyit és azokat, amelyeket az illető tanintézet kapcsán közöltek. Másrészt kihangsúlyozandó, hogy ezek a címkék az oktatási intézmény egészére, a vegyes (többes) tannyelvű intézetek esetében nem föltétlenül a magyar tannyelvű osztályokra vonatkoznak. Vagyis egy vegyes, elméleti és szakoktatást kombináló tanintézmény esetében, lehet, hogy mindkét oktatási formában van magyar tannyelvű osztály, de lehet csak az egyikben, nem tudni pontosan melyikben.

ADATFORRÁSOK, MÓDSZERTANI ELJÁRÁSOK

Az alapoktatási intézményes hálózatra vonatkozó adatbázis kialakításának a kiindulópontját a román kormányának adatportálján (<http://data.gov.ro/organization/men>) fellelhető oktatási intézményekre vonatkozó adatbázisai képezték. A két kiinduló adatbázis (*Rețeaua școlară a unităților de învățământ 2017-2018* illetve *Rețea școlară specializări 2017-2018* képezte). Az adatbázisok tartalmazták az oktatási intézmények elérhetőségét, az oktatási helyszínek jogi státusát és tulajdonformáját. Illetve, a felső középfokú oktatás esetében, a szakirányokat. Viszont nem tartalmazott semmilyen közvetlenül hasznosítható információt az oktatási nyelvre vonatkozóan.

Az oktatási nyelvre vonatkozó hiányzó adatokat több forrásból próbáltuk pótolni.

Egyrészt az Egyetem Előtti Oktatás Minőségét Biztosító Ügynökség (ARACIP) online elérhető adatbázisából. Viszont ez az adatbázis hiányos volt és kevés eset kivételével nem az aktuális a 2017-2018-as tanévre vonatkozó adatokat tartalmazta.

Másrészt (a Kvantum Research közvélemény-kutató cég közreműködésével) felhasználtuk a 2012-es és 2016-os érettségiről és kisérettségire vonatkozó kutatásokat, amelyek regisztrálták mely oktatási intézmények hallgatói vizsgáztak magyar nyelv és irodalomból, tehát egyértelmű, hogy ott az oktatás magyar nyelven (is) zajlott.

Harmadrészt, figyelembe véve a megelőző kutatási eredményeket, illetve a magyar népesség közigazgatás/település szintű jelenlétét, kiválogattuk a kormányzati adatbázisból azokat az oktatási helyszíneket, amelyek esetében feltételezhető, hogy magyar nyelvű oktatás folyik, és az oktatási helyszínek koordinátorától, online és telefonos lekérdezés során adatokat vettünk fel az oktatási helyszín sajátosságaira, többek között az oktatás nyelvére vonatkozóan is.

Az oktatási intézmények elérhetőségei, vagyis postacíme, telefonszáma, fax-száma, e-mail címe, amint azt említettük, az alapadatbázis részét képezte, viszont a honlapok begyűjtése utólag történt. Minden esetben az oktatási helyszínek hivatalos honlapja, ennek hiányában Facebook profilja szerepel, ha pedig nincs, akkor a fölérendelt oktatási intézményé.

A középiskolák magyar elnevezésének begyűjtése az interneten elérhető hivatalos források figyelembe vételével történt, az oktatási helyszínek hivatalos honlapja, sajtócikkek, publikációk alapján.

AZ ADATGYŰJTÉS ÉRVÉNYESSÉGE ÉS A BEMUTATOTT ADATOK EGYES PROBLEMATIKUS VONATKOZÁSAI

Az oktatási helyszínekre vonatkozó adatok a 2017-2018-as tanévre vonatkoznak. A kiinduló, oktatási helyszínekre vonatkozó adatbázis teljesnek tekintettük, nem vizsgáltuk felül ezt a vonatkozást. Az eredeti, kormányzati forrásokból átvett adatbázis esetleges hiányosságait nem állt módunkban korrigálni. Ugyanígy a benne szereplő adatok helyességét és pontosságát sem állat módunkban szisztematikusan felülvizsgálni.

Más módszerek alapján próbáljuk felülvizsgálni árnyalni és pontosítani az adatokta.